

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่
จังหวัดสระแก้ว

**Good Quality Rice Production of Khao Dawk Mali 105 Adhering to Good
Agricultural Practice by Farmers in SaKaeo Province**

เยาว์สุลักษณ์ บรรจมาตย์ (Yaosulak Banchamat) * บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowan)**

จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรเรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (3) ความรู้พื้นฐานในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร (4) การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

ประชากรในการวิจัยคือเกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรมในการใช้เกษตรดีที่เหมาะสมในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามโครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี 2555 พื้นที่จังหวัดสระแก้ว จำนวน 250 ราย ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 153 ราย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.73 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 เฉลี่ย 24.65 ปี รายได้จากการทำอาชีพภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 117,555.56 บาท พื้นที่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเฉลี่ย 12.85 ไร่ แหล่งเงินทุนใช้เงินทุนตนเอง (2) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (3) ความรู้พื้นฐานของเกษตรกรตอบคำถามถูกต้องเฉลี่ย 12.71 ประเด็น ประเด็นการอ่านฉลากคำแนะนำและการใช้ของสารเคมีก่อนการปฏิบัติงานตอบถูกมากที่สุด (4) การยอมรับเชิงความคิดเห็นและการยอมรับนำไปปฏิบัติการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีที่เหมาะสมในภาพรวมระดับมากและระดับมากที่สุดตามลำดับ ในประเด็น แหล่งน้ำ/พื้นที่ปลูก/การใช้วัสดุอันตรายทางการเกษตร/การจัดการคุณภาพในการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว/การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว/การขนย้ายการเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต/การจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล (5) เกษตรกรมีปัญหานาในภาพรวมระดับมาก ขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนในการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เงินทุนไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต้องการความรู้ด้านการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 เพื่อลดต้นทุน สนับสนุนกองทุนกลุ่มเกษตรกรและตลาดรับซื้อผลผลิตในราคาสูง

คำสำคัญ การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ระบบเกษตรดีที่เหมาะสม จังหวัดสระแก้ว

* นักศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช gow_ban@hotmail.com

** รองศาสตราจารย์ประจำแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำแขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The purposes of this research were to study (1) fundamental, personal, social and economic circumstance of farmers (2) receiving information regarding rice production of Khao Dawk Mali 105 adhering to Good Agricultural Practice by farmers (3) fundamental knowledge in rice production of Khao Dawk Mali 105 by farmers (4) rice production of Khao Dawk Mali 105 adhering to Good Agricultural Practice by farmers (5) problems and suggestions for rice production of Khao Dawk Mali 105 adhering to Good Agricultural Practice by farmers.

The population in this research comprised 250 farmers who had attended the training on rice production of Khao Dawk Mali 105 adhering to Good Agricultural Practice as of the Development of Agricultural Products Standardization Project 2012 in Sa Kaeo Province. A number of 153 samples were selected by simple random sampling. The research tool was interview form. Data was analyzed by computer program. Statistics used included frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, standard deviation and range.

Research findings were as follows. (1) Most of the farmers were male with their average age at 50.73 years. Most of them completed primary education having the average experience in rice production of Khao Dawk Mali 105 for 24.65 years. Their average income from agricultural occupation was 117,555.56 baht/year. Their average area for rice production of Khao Dawk Mali 105 adhering to Good Agricultural Practice was 12.85 rai. Capital source was from their own capital. (2) In terms of receiving agricultural information from agricultural extensionists was at medium level. (3) Fundamental knowledge in rice production of Khao Dawk Mali 105 by farmers average correct answer 12.71 issues was their reading the instruction label and chemical use before taking action most respondents ware. (4) In terms of opinion adoption and adoption to practice in rice production of Khao Dawk Mali 105 adhering to Good Agricultural Practice, the overall was rated at high level and highest level respectively in the following issues namely water resource, planting area, utilization of agricultural hazardous, quality management in production before harvest, harvest and post-harvest, transfer, storage and yield collection, note record and data storage. (5) Their problems at high level included labor shortage high cost in production, low priced of products and shortage of capital. They suggested knowledge regarding rice production of Khao Dawk Mali 105 be provided to them in order to decrease cost, support the Farmers' Fund and market to buy high price of products.

Keywords: Production of Khao Dawk Mali 105, Good agricultural practice, SaKaeo Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Oryza sativa* L. อยู่ในวงศ์ Gramineae คนไทยส่วนใหญ่บริโภคข้าวเป็นอาหารหลักจากการสำรวจข้อมูลปีเพาะปลูก 2553/54 พบว่าพื้นที่เพาะปลูกข้าว 80.67 ล้านไร่ ผลผลิต 35.58 ล้านตันข้าวเปลือก ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 441 กิโลกรัม (กรมการข้าว 2553: 3 - 4)

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความห่วงใยต่อสุขภาพมากขึ้นจะให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าเกษตรที่มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน ในขณะที่เดียวกันการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศมีมาตรการด้านสุขอนามัย และสุขอนามัยพืช (SPS) ในปี 2555 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายครัวไทยสู่ครัวโลก สินค้าเกษตรและอาหารต้องมีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับและสนับสนุนการผลิตของเกษตรกรเข้าสู่ระบบการรับรองมาตรฐานฟาร์มมากขึ้นซึ่งเป็นการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศที่ต้องการสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน บนพื้นฐานความยั่งยืนในระบบการผลิตและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้คุณภาพ สุขภาพชีวิตที่ดีขึ้น (กรมส่งเสริมการเกษตร 2555: 1-3)

สภาพการณ์ผลิตข้าวในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว ในปีเพาะปลูก 2555/56 มีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี 809,398 ไร่ ผลผลิตทั้งหมด 222,481 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 310 กิโลกรัม (สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว 2556: 5-7) เกษตรกรประสบปัญหาการขาดทุนจากการประกอบอาชีพทำนา จากปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการรณรงค์ให้เกษตรกรหันมาผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ให้มีคุณภาพตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้เกษตรกรหันกลับมาลดการใช้สารเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช สารกำจัดวัชพืชและการปฏิบัติดังกล่าวจะช่วยในการลดต้นทุนการผลิตอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังจำเป็นต้องศึกษาเพื่อนำเอาผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านการส่งเสริมการเกษตรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรเรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม
3. เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร
5. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี 2555 จังหวัดสระแก้วจำนวน 250 ราย กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (Yamane 1973 : 1088) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 153 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.2 ของประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งหมด สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิด (closed-ended questions) และแบบปลายเปิด (open-ended questions) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน โดยได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรนอกเหนือจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อถือ ผลปรากฏว่า แบบสัมภาษณ์มี ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร ระดับความรู้ผลิตข้าวชาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร ระดับการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร เท่ากับ 0.925 0.623 และ 0.981 ตามลำดับ ระดับปัญหาในการผลิตข้าวชาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ค่าความน่าเชื่อถือ 0.898 และปรับปรุงแก้ไขก่อนทำแบบสัมภาษณ์แบบสมบูรณ์แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยกำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนการออกรวบรวมข้อมูลเกษตรกรจากกลุ่มตัวอย่างให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบในระดับตำบลที่เกี่ยวข้องนัดหมายกลุ่มตัวอย่างให้ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ตามแผนเมื่อได้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.73 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 เฉลี่ย 24.65 ปี

1.2 สภาพด้านสังคม เกษตรกรที่ดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งด้านผู้นำชุมชนและด้านการเกษตร ที่ดำรงตำแหน่งผู้นำชุมชน คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ส่วนที่ดำรงตำแหน่งด้านการเกษตร คืออาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทำนา การประกอบอาชีพรองรับจ้าง มีแรงงานเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.46 คน รายได้จากการทำอาชีพภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 117,555.56 บาท รายได้จากการทำอาชีพนอกภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 57,016.34 บาท รายได้รวมจากการประกอบอาชีพต่อปีเฉลี่ย 173,924.84 บาท พื้นที่ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ทั้งหมดเฉลี่ย 20.84 ไร่ พื้นที่ปลูกข้าวชาวดอกมะลิ 105 ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมเฉลี่ย 12.85 ไร่ สถานะถือครองที่ดินของตนเองเฉลี่ย 15.08 ไร่ ที่ดินเช่าเฉลี่ย 7.07 ไร่ ที่ดินของพ่อแม่ ญาติ พี่น้องเฉลี่ย 3.81 ไร่ แหล่งเงินทุนใช้เงินทุนในการผลิตข้าวชาวดอกมะลิ 105 จากทุนตนเอง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

2. การได้รับข่าวสารของเกษตรกรเรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม พบว่า ในภาพรวมระดับปานกลาง โดยด้านสื่อบุคคลการได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมากที่สุด ด้านสื่อมวลชนได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์ (free TV) มากที่สุด ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ได้รับข่าวสารจากเอกสารของหน่วยงานราชการมากที่สุด สื่อกิจกรรม ได้รับข่าวสารจาก การจัดฝึกอบรม และการประชุมสัมมนา มากที่สุด

3. ความรู้พื้นฐานในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เกษตรกรสามารถตอบคำถามถูกต้องเฉลี่ย 12.71 ประเด็น โดยประเด็นที่ตอบถูกมากที่สุด ในประเด็น การอ่านฉลากคำแนะนำเพื่อศึกษาคุณสมบัติและการใช้ของสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง รองลงมาในประเด็นควรมีการลดความชื้นของข้าวเปลือกก่อนการเก็บรักษา ส่วนคำตอบที่มีการตอบถูกน้อยที่สุดมีด้วยกัน 5 ประเด็น คือ

1.1 ประเด็น (9) ควรมีการใช้ปุ๋ยหมักในนาข้าว อัตรา 4 ตันต่อไร่ต่อปี ตามหลักวิชาการในการใส่ปุ๋ยหมักในนาข้าว อัตรา 1-3 ตันต่อไร่

1.2 ประเด็น (4) ต้นกล้าที่ใช้ปักดำควรมีอายุประมาณ 45 วัน ตามหลักวิชาการในการปลูกข้าวด้วยวิธีปักดำนั้นต้นกล้าที่ใช้ควรมีอายุประมาณ 25 วัน

1.3 ประเด็น (15) ข้าววัชพืชจะสุกก่อนข้าวปลูกประมาณ 4 สัปดาห์ ตามหลักวิชาการข้าววัชพืชจะสุกก่อนข้าวปลูกประมาณ 2 สัปดาห์

1.4 ประเด็น (7) ระยะต้นกล้าควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16 - 16 - 8 ดินทราย อัตรา 30 - 45 กิโลกรัมต่อไร่ ตามหลักวิชาการระยะต้นกล้าควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 16 - 16 - 8 ดินทราย อัตรา 20 - 25 กิโลกรัมต่อไร่ในข้าวไวต่อช่วงแสง

1.5 ประเด็น (10) ควรตัดใบกล้าก่อนการปักดำ ช่วยให้ต้นกล้าเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ตามหลักวิชาการไม่แนะนำให้ตัดใบกล้าข้าวก่อนการปักดำเพราะจะทำให้เกิดแผลที่ใบข้าว ทำให้โรคข้าวเข้าทำลายได้ทำให้ข้าวเกิดโรคได้

4. การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

1.1 การยอมรับเชิงความคิดเห็นการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีที่เหมาะสมในภาพรวมระดับมาก พบว่า

1) แหล่งน้ำ ในภาพรวม เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็นการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารเคมีและจุลินทรีย์ ยกเว้นประเด็นการเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากสารเคมี อยู่ในระดับปานกลาง

2) พื้นที่ปลูก ในภาพรวม เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็นพื้นที่ปลูกข้าวไม่ใกล้สถานที่ที่ทิ้งขยะอันตราย

3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็นสถานที่เก็บสารเคมีอยู่ไกลมือเด็ก สถานที่เก็บสารเคมีอยู่ไกลจากแหล่งน้ำ สถานที่เก็บสารเคมีมีหลังคา กันแดดกันฝน หลังฉีดพ่นสารเคมี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ทำความสะอาดร่างกายทุกครั้ง ในขณะที่คั้นสารเคมีควรสวมเครื่องป้องกันตนเองทุกครั้ง ใช้สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมายในการกำจัดศัตรูพืช ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายใช้หมดมีการกำจัดอย่างถูกวิธี เช่น การฝังกลบ ไม่ใช้สารเคมีที่ประกาศห้ามใช้ในการกำจัดศัตรูพืช สถานที่เก็บสารเคมีอยู่ไกลกับที่พัก/ที่ประกอบอาหาร ก่อนการใช้สารเคมีควรอ่านฉลากบ่งใช้ก่อนการใช้สารเคมี

4) การจัดการคุณภาพในการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ประเด็นมีการเตรียมดินก่อนปลูกข้าว ใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวอย่างถูกต้องและเหมาะสม ปลูกข้าวในช่วงเวลาที่เหมาะสม เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้มาจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ของหน่วยงานราชการรับรองหรือสหกรณ์ ศูนย์ข้าวชุมชน หรือเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์เอง มีการจัดการน้ำตามระยะการเติบโตของต้นข้าว ใช้ปริมาณเมล็ดพันธุ์ข้าวเหมาะสมตามวิธีการปลูกข้าว มีการสำรวจและติดตามสถานการณ์การระบาดของแมลงศัตรูข้าวในนา ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพตรงตามพันธุ์ มีการสำรวจข้าวในแปลงนา เพื่อตรวจสอบข้าวพันธุ์อื่นปนและกำจัดข้าวปน มีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าว ไม่เผาตอซังและฟางข้าวในนา ยกเว้นประเด็นก่อนปลูกข้าวประมาณ 2 เดือนได้ไถดินปลูกพืชตระกูลถั่วโดยหว่านเมล็ดปุ๋ยพืชสด อยู่ในระดับมาก

5) การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็นมีการวางแผนการเก็บเกี่ยว ทำความสะอาดกระสอบก่อนใช้บรรจุข้าวเปลือกและระบายน้ำออกจากแปลงก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 7 - 10 วัน

6) การขนย้ายการเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็น มีสถานที่เก็บรักษาและภาชนะบรรจุข้าวห่างจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร

7) การจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล ในภาพรวมเกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเด็น บันทึกการเก็บเกี่ยวและการนวดข้าว บันทึกการลดความชื้นข้าวเปลือก บันทึกแหล่งที่มาของผลผลิต บันทึกการสำรวจและการเข้าทำลายของศัตรูพืช บันทึกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และบันทึกแหล่งน้ำใช้

1.2 การยอมรับในเชิงปฏิบัติของเกษตรกรการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีที่เหมาะสมในภาพรวมระดับมากที่สุด พบว่า

1) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่ปฏิบัติในประเด็นใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมีมากที่สุด

2) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกร ส่วนใหญ่ปฏิบัติในประเด็นปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไกลจากสถานที่ทิ้งขยะอันตรายมากที่สุด

3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ปฏิบัติในประเด็นมีการอ่านฉลากบ่งใช้ก่อนการใช้สารเคมีและการเก็บสารเคมีในที่ที่มีหลังคา กันแดดกันฝนมากที่สุด

4) การจัดการคุณภาพในการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปฏิบัติในประเด็นใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวอย่างถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

5) การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ปฏิบัติในประเด็นมีการวางแผนการเก็บเกี่ยวมากที่สุด

6) การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต พบว่า ปฏิบัติในประเด็นมีสถานที่เก็บรักษาและภาชนะบรรจุข้าวห่างจากวัตถุอันตรายทางการเกษตรมากที่สุด

7) การจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ปฏิบัติในประเด็น ได้แก่ บันทึกแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์มากที่สุด

1.3 การเปรียบเทียบการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

1) แหล่งน้ำ พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้วมีการใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมีและใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์มากที่สุด

2) พื้นที่ปลูก พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า การยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น คือ ปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมีต่อผลผลิตและปลูกข้าวในพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ต่อผลผลิต

3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า การยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด 6 ประเด็น คือ มีการสวมเครื่องป้องกันตัวเองทุกครั้งในขณะฉีดพ่นสารเคมี ทำความสะอาดร่างกายหลังการฉีดพ่นสารเคมีทุกครั้ง เก็บสารเคมีในที่ที่ไกลจากที่พัก/ที่ประกอบอาหาร เก็บสารเคมีในที่ที่มีหลังคากันแดดกันฝน เก็บสารเคมีให้อยู่ไกลมือเด็กและเก็บสารเคมีในที่ที่อยู่ไกลจากแหล่งน้ำที่มีความเสี่ยงจากการถูกชะล้างลงในแหล่งน้ำ

4) การจัดการคุณภาพในการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า การยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด 11 ประเด็น คือ ใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพตรงตามพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาจากแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ของหน่วยงานราชการรับรองหรือสหกรณ์ ศูนย์ข้าวชุมชน หรือเกษตรกรผลิตเมล็ดพันธุ์เอง ปลูกข้าวในช่วงเวลาที่เหมาะสม ไม่เผดอช้งและฟางข้าวในนา ใช้ปริมาณเมล็ดพันธุ์เหมาะสมตามวิธีการปลูกข้าว มีการเตรียมดินก่อนปลูกข้าว มีการจัดการน้ำตามระยะการเติบโตของต้นข้าว มีการสำรวจข้าวในแปลงนา เพื่อตรวจสอบข้าวพันธุ์อื่นปนและกำจัดข้าวปน ใช้ปุ๋ยเคมีในนาข้าวอย่างถูกต้องและเหมาะสม มีการสำรวจและติดตามสถานการณ์การระบาดของแมลงศัตรูข้าวในนา

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

5) การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า การยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น คือ มีการวางแผนการเก็บเกี่ยว ระบายน้ำออกจากแปลงก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 7 - 10 วัน มีการตากข้าวเพื่อลดความชื้น ทำความสะอาดกระสอบก่อนใช้บรรจุข้าวเปลือก

6) การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า การยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ มีสถานที่เก็บรักษาและภาชนะบรรจุข้าวห่างจากวัตถุอันตรายทางการเกษตร

7) การจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูล พบว่า เกษตรกรมีการยอมรับเชิงความคิดเห็นกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ในภาพรวมอยู่ระดับมากเมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยแล้ว พบว่า การยอมรับเชิงความคิดเห็นในระดับมากที่สุดกับการยอมรับในเชิงปฏิบัติในระดับมากที่สุด 10 ประเด็น คือ บันทึกแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์ บันทึกแหล่งน้ำใช้ บันทึกการเตรียมดิน บันทึกการกำจัดต้นข้าวพันธุ์ปน บันทึกการสำรวจและการเข้าทำลายของศัตรูพืช บันทึกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร บันทึกการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร บันทึกการเก็บเกี่ยวและการนวดข้าว บันทึกการลดความชื้นข้าวเปลือก บันทึกการบรรจุข้าวเปลือกและการเก็บรักษา บันทึกแหล่งที่มาของผลผลิต

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) เกษตรกรมีปัญหาในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมในภาพรวมระดับมาก

ด้านสังคม พบว่า เกษตรกรมีปัญหามาก ในประเด็นขาดแคลนแรงงาน

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ ต้นทุนในการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ เงินทุนไม่เพียงพอในการดำเนินการ

ด้านกายภาพ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนแหล่งน้ำ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว

ด้านอื่นๆ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ขั้นตอนการปฏิบัติตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมยุ่งยาก ไม่มีเวลาในการจดบันทึก ขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

2) ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ใน 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านกายภาพและด้านอื่นๆรายละเอียดดังนี้

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

ด้านสังคม พบว่า เกษตรกรแนะนำให้รัฐบาลสนับสนุนทุนในการจัดซื้อเครื่องจักรในการผลิตเพื่อช่วยในการทุนแรงและสามารถลดการใช้แรงงานคน

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า เกษตรกรแนะนำให้รัฐบาลจัดตั้งกองทุนสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรและจัดหาตลาดในการรองรับผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

ด้านกายภาพ พบว่า เกษตรกรแนะนำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสนับสนุนการขุดสระน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่ผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม เพื่อใช้ในหน้าแล้ง

ด้านอื่นๆ พบว่า เกษตรกรแนะนำให้เจ้าหน้าที่ควรจัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ ฝึกทักษะ ให้กับเกษตรกร พร้อมทั้งเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตต่อไร่สูง และสามารถลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมาก การศึกษาระดับประถมศึกษาซึ่งเกษตรกรจะมีประสบการณ์ในการปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 ซึ่งสอดคล้องกับ ปฐกฐน สร้อยสูงเนิน (2555 : 83) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จบชั้นประถมศึกษา เกษตรกรบางส่วนเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.) โดยอาชีพหลักทำนา มีแรงงานเฉลี่ยครัวเรือนละ 2.46 คน ซึ่งสอดคล้องกับธราทิพย์ คำหล้า (2555 : บทคัดย่อ) เกษตรกรมีแรงงานทำการเกษตรเฉลี่ย 2.95 คน ซึ่งจะเห็นได้ว่าแรงงานในครัวเรือนมีน้อยเมื่อเทียบกับพื้นที่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 เฉลี่ย 20.84 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าวขาวดอกมะลิ 105 เฉลี่ย 12.85 ไร่ มีรายได้จากการทำอาชีพภาคการเกษตรต่อปีเฉลี่ย 117,555.56 บาท ที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเองและใช้ทุนตนเอง รองลงมาจากกองทุนหมู่บ้านและ ธกส.

2. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรเรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

เกษตรกรได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2555 : 48 - 54) ในการดำเนินการ โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มีกิจกรรมอบรมแก่เกษตรกร จำนวน 2 วัน และติดตามให้คำปรึกษา/ประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้งต่อแปลงจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร นอกจากนี้เกษตรกรยังได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจากเอกสารของหน่วยงานราชการ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง การจัดอบรมและศึกษาดูงาน

3. ความรู้พื้นฐานในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของเกษตรกร

เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 จากประเด็นคำถามซึ่งเกษตรกรสามารถตอบถูกเฉลี่ย 12.71 ประเด็น และประเด็นการอ่านฉลากคำแนะนำเพื่อศึกษาคุณสมบัติการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้งเกษตรกรตอบถูกมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าที่เกษตรกรให้ความสำคัญในการปฏิบัติงานไปปฏิบัติจะสอดคล้องกับกรมการข้าว (3 - 53) เป็นข้อเสนอแนะให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

4. การผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

การยอมรับเชิงความคิดเห็นการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในเกณฑ์กำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 7 ประเด็น พื้นที่ปลูก/การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร/การจัดการคุณภาพการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว/การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว/การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด แหล่งน้ำ การจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับมาก

การยอมรับเชิงในเชิงปฏิบัติการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในเกณฑ์กำหนดการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี 7 ประเด็น แหล่งน้ำ/ พื้นที่ปลูก/การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร/การจัดการคุณภาพการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว/การเก็บเกี่ยวและหลังการเก็บเกี่ยว/การขนย้าย การเก็บรักษาและการรวบรวมผลผลิต อยู่ในระดับมากที่สุด และการจดบันทึกและการจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับมาก

เมื่อเปรียบเทียบการยอมรับในเชิงความคิดเห็นและในเชิงปฏิบัติการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร จะมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับ กฎบัตร คำตัน (2549 : 28-29) กล่าวว่า การยอมรับนั้นขั้นตอนเริ่มต้นไปสู่ความสนใจ/ไตร่ตรอง/ทดลองทำและขั้นสุดท้ายคือการยอมรับนำไปปฏิบัติ

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร

โดยภาพรวมเกษตรกรมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนในการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนแหล่งน้ำ การระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าว ขั้นตอนการปฏิบัติตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสมยุ่งยาก ไม่มีเวลาในการจดบันทึก ขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ซึ่งปัญหาเหล่านี้ของเกษตรกรได้สอดคล้องกับ ปฐกถา สร้อยสูงเนิน (2555 : 84) ได้พบว่าการปลูกข้าวของเกษตรกรนั้นมีต้นทุนในการผลิตที่สูง เนื่องจากต้องลงทุนในเรื่อง ค่าปุ๋ย สารเคมี ค่าน้ำมัน ค่าแรงงาน ซึ่งพบในเกษตรกรส่วนใหญ่

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร เกษตรกรแนะนำให้รัฐบาลจัดตั้งกองทุนสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรและจัดหาตลาดในการรองรับผลผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม แนะนำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของสนับสนุนการขุดสระน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เพื่อใช้ในหน้าแล้ง ให้เจ้าหน้าที่จัดฝึกอบรมเพิ่มความรู้ ฝึกทักษะ เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตต่อไร่และต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ สำหรับกาวิจัยในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย ควรมีโครงการอย่างต่อเนื่องและขยายพื้นที่ร่วมโครงการเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสได้รับรู้เข้าใจและปฏิบัติตามในการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 ให้ได้คุณภาพเพิ่มมากขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4

The 4th STOU Graduate Research Conference

1.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานควรมีการบูรณาการให้ความรู้ด้านวิชาการ บุคลากร รวมทั้งสนับสนุนเครื่องมือ/เครื่องจักรกล วัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิตและมีการเชื่อมโยงตลาดสินค้า เกษตรแก่เกษตรกร

1.3 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องออกส่งเสริมอย่างต่อเนื่องโดยการถ่ายทอด เทคโนโลยี การสาธิตวิธี ควรมีให้เกษตรกรได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน

1.4 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร ต้องมีการร่วมกลุ่มโดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม คณะกรรมการมีการดำเนินงานอย่างโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีกิจกรรมที่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พัฒนาองค์กร ให้เข้มแข็ง สิ่งสำคัญตัวเกษตรกรต้องหมั่นแสวงหาความรู้ จากแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและ ปฏิบัติตามข้อกำหนด วิธีการปฏิบัติการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมอย่าง ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตข้าวขาวดอกมะลิ 105 คุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมในกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดสระแก้ว

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรผู้ร่วม โครงการฯ และเกษตรกรที่ไม่ได้ร่วมโครงการหรือการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

กรมการข้าว. (2553). *พันธุ์ข้าว* ศูนย์วิจัยข้าวชัยนาท สำนักวิจัยและพัฒนาข้าว

กรมส่งเสริมการเกษตร (2555) *คู่มือการปฏิบัติงาน โครงการ ประจำปีงบประมาณ 2555* (อัคราณา)

กฤษฎิ์ คำตัน (2549) “ศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของสมาชิก

วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชา

ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ธราทิพย์ คำหล้า (2555) “การผลิตข้าวหอมมะลิตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในอำเภอเมือง จังหวัด ศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริม การเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ธงชัย เสือสามา (2554) “ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดีตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม ของเกษตรกรในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนง วิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปฐภากร สร้อยสูงเนิน (2555) “การผลิตข้าวและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ทำนา ในตำบล เมืองเก่า อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร” วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สำนักงานเกษตรจังหวัดสระแก้ว.(2556). *สถิติการผลิตพืชประจำปี 2555* (อัคราณา)

Taro Yamane (1973). *Statistics : An Introduction Analysis*.3rd ed.New York : Harper and Row Publishers.